Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

LiV@eduskunta.fi

LAUSUNTO

25.10.2016

HALLITUKSEN ESITYS LIIKENNEKAAREKSI JA ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry esittää pyydettynä asiantuntijalausuntonaan seuraavaa:

Lausuttavana oleva esitys on keskeinen osa laajempaa kokonaisuutta, jolla uudistetaan kaikkia liikennemuotoja koskevaa liikennemarkkinoiden sääntelyä. Liikennekaaren ensimmäinen osa kohdistuu pääosin tieliikenteen henkilö- ja tavaraliikennettä koskevaan sääntelyyn. Esityksillä on tarkoitus purkaa tieliikenteen palveluiden tarjoamista koskevaa turhaa sääntelyä ja vähentää toimijoihin kohdistuvaa hallinnollista takkaa. Tavoitteena on edistää digitalisaatiota ja uusia liiketoimintamalleja sekä varmistaa palveluiden laatu ja saatavuus.

MTK:n pitää esitystä pääpiirteissään kannatettavana ja katsoo, että säädösehdotukset pääasiassa toteuttavat hallitusohjelman tavoitteita sujuvoittaa säädöksiä ja rakentaa digitaalista kasvuympäristöä. Ehdotettu kansallisen lisäsääntelyn purkaminen traktoreiden ja pakettiautojen osalta on perusteltu ja edistää maaseudun elinkeinojen tavarakuljetuksia. Henkilökuljetusten osalta ehdotus sääntelyn keventämiseksi on pääasiassa oikean suuntainen, mutta todennäköisesti riittämätön varmistamaan haja-asutusalueilla markkinaehtoisen palveluiden saatavuuden. Jatkossakin tarvittaneen siten erityisesti maaseudulla markkinoiden toimintaa täydentäviä julkisia palveluita.

Liikenteenharjoittaja-asetuksen mukaiset liikennelupakevennykset tervetulleita

EU:n liikenteenharjoittaja-asetuksen nojalla liikennelupapakosta voidaan vapauttaa sellainen liikenne, jolla on kuljetusmarkkinoihin vain vähäinen vaikutus kuljetettujen tavaroiden luonteen tai lyhyen kuljetusmatkan vuoksi. Traktoreilla tapahtuva kuljetus täyttää nämä molemmat vaatimukset. Paikallisia, lyhyen matkan kuljetuksia, joihin traktorit soveltuvat hyvin ovat muun muassa maa- ja metsätaloustuotteiden, maa-aineisten ja lumen kuljetus.

Lisäksi traktoreita käytetään usein sellaisilla maasto- ja tieosuuksilla joilla esimerkiksi kuorma-auto ei sovellu yhtä hyvin kuljetusvälineeksi. Merkittävältä osalta traktorikuljetukset tehdään alempiasteisella tieverkolla ja yksityisteillä, joilla käytännössä millään ajoneuvolla ei ajeta yli 60 km/h nopeudella.

MTK katsoo, että esitykseen sisältyvä enintään 60 km/h kulkevien traktoreiden vapautus liikenneluvasta on perusteltu ja tarkoituksenmukainen. Nostamalla raja 60 kilometriin tunnissa lainsäädäntö on myös yhdenmukainen vuoden 2016 alusta voimaan tulleiden ajokortti- ja ammattipätevyyssäännösten kanssa.

Ajoneuvojen tai ajoneuvoyhdistelmien kokonaismassaan liittyvä tavaraliikenteen luvanvaraisuuden raja nostetaan kahdesta tonnista 3,5 tonniin. Muutoksella puretaan kansallinen, EU:n liikenteenharjoittaja-asetusta selkeästi matalampi luvanvaraisuuden kynnys. Muutos vaikuttaa erityisesti pakettiautoilla harjoitettaviin kuljetuksiin.

MTK pitää esitystä kannatettavana. Säädösten keventäminen tarjoaa mahdollisuuksia mm. kuluttajien tarpeita vastaavien elintarvikekuljetusten ja kauppatapojen kehittämiseen sekä vähentää pienten toimijoiden hallinnollista taakkaa.

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510 (Simonkatu 6) • 00101 Helsinki
Puhelin 020 4131 • Faksi 020 413 2425
Y-tunnus 0215194-5 • www.mtk.fi

Central Union of Agricultural Producers and Forest Owners (MTK)
PO Box 510 (Simonkatu 6) • FI-00101 Helsinki
Telephone +358 20 4131 • Fax +358 20 413 2425
Business code 0215194-5 • www.mtk.fi

MTK toteaa, että maaseudulla sääntelyn alla on myös monipuolisia hevos- ja eläinkuljetuksia. Myös näiden kuljetusten vapauttaminen liikenteenharjoittaja-asetuksen nojalla on perusteltua. Elinkeinotoimintaan tavanomaisesti liittyvät kuljetukset (nykyisen tavaraliikennelain 7§) tulee säilyä vähintään nykylaajuudessa lupapakon ulkopuolella, vaikka itse säännös siirtyisi esitetyllä tavalla valtioneuvoston asetuksella säädettäväksi.

Henkilökuljetukset huolestuttavat

Maaseudun kuljetusten kehittämiselle esityksillä luodaan uusia mahdollisuuksia. Liikennealalle tulon kynnystä madaltamalla ja esimerkiksi kuljetusten yhdistämisillä, kutsujoukkoliikenteellä sekä digitaalisilla palveluilla voidaan luoda uusia toimintamalleja maaseudun tavara- ja henkilöliikenteessä. Jakamistalouden yleistyessä tavaroiden sekä henkilöiden kimppakyyti- sekä välityspalveluissa on suuri markkinapotentiaali.

MTK toteaa, että palveluvalikoiman laajeneminen ja asiakaslähtöisyyden lisääntyminen ovat hyviä tavoitteita. MTK yhtyy kuitenkin esityksen arvioon, että maaseutumaisessa asumisessa oma auto säilyttää pitkään asemansa, ja että uudet palvelumahdollisuudet vasta pidemmällä tähtäimellä mahdollisesti vähentävät kotitalouksien tarvetta omistaa useita henkilöautoja. MTK huomauttaa, että usein myös maaseudun monipuolisen palveluyritystoiminnan edellytyksenä on toimivat henkilökuljetukset.

Joukkoliikennepalveluiden väheneminen maaseudulla on lisännyt haja-asutusalueiden erilliskuljetusten tarvetta ja nostanut esim. koulukuljetusten ja terveyspalveluihin liittyviä matkakustannuksia. Maaseudun väestön ikääntyessä kuljetuspalveluiden tarve tullee kasvamaan entisestään. Kuljetuspalveluiden tarvetta lisää maaseutumatkailussa myös havaittavissa oleva kehityssuunta, jossa erityisesti suurissa taajamissa henkilöauton omistamista ei nähdä tarpeelliseksi.

Nykyinen taksilaki sallii eräiden ammattimaiseksi katsottavaksi kuljetusten hoidon ilman lupaa, kuten esim. koti- tai matkailupalveluun liittyvät kuljetukset. Tältä osin nykylainsäädäntö vastaa säädöshankkeen tavoitteiden yhteydessä kerrottua: henkilöliikenteessä ei edellytettäisi lupaa yritykseltä, joiden pääasiallinen toiminta on muu kuin maanteiden henkilöliikenteen harjoittaminen silloin, kun palveluun liittyy kiinteästi vähäistä henkilöiden kuljettamista osana tarjottua palvelukokonaisuutta.

Taksiliikennettä koskevan lupajärjestelmän määräkiintiöstä luopumalla, luvan saamisedellytyksiä keventämällä sekä enimmäishintasääntelyä muuttamalla pyritään lisäämään palveluiden tarjontaa ja markkinaehtoisuutta.

MTK huomauttaa, että jo nyt monella paikkakunnalla, jossa on vähän asukkaita ja kaukainen sijainti, taksilupia ei enää lainkaan haeta. Tältä osin määräkiintiöistä luopuminen ei tuo helpotusta nykytilanteeseen kyseisillä paikkakunnilla.

MTK katsoo, että aikomus poistaa koti- ja matkailupalveluihin liittyvä poikkeus taksiliikenneluvasta on ristiriidassa hankkeen ilmoitettujen tavoitteiden kanssa. Taksiliikennelupa-vaatimus lisää koti- ja matkailupalveluyrittäjien hallinnollista taakkaa ja kustannuksia sekä rajoittaa tarpeettomasti elinkeinovapautta.
MTK ehdottaa, että olemassa oleva vapautus säilytetään mainitsemalla koti- ja matkailupalvelut liikennekaaren II osan 1 luvun 2§:n poikkeusten luettelossa.

MTK:n näkökulmasta henkilöliikenteen luvanvaraisuuden keventäminen yrityksen varsinaisen toiminnan ollessa muuta kuin kuljetusta, mahdollistaa liiketoiminnan kehittämisen. Esimerkiksi maaseutumatkailuyrittäjien mahdollisuudet kehittää palveluita asiakkailleen paranevat.

MTK:n mielestä on tärkeää seurata, ovatko esitetyt säädösmuutokset riittäviä turvaamaan liikkumispalvelut myös maaseudulla. Tarvittaessa on luotava valmius kokeiluhankkein selvittää erityisalueilla pidemmälle menevien toimien, esimerkiksi pienimuotoisen henkilökuljetustoiminnan vapauttamista luvanvaraisuudesta, vaikutuksia palveluiden laatuun ja saatavuuden.

MTK:n jäsenenä on yli 300 000 maa- ja metsätalousyrittäjää kaikkialla Suomessa. Nämä yrittäjät ja heidän perheenjäsenensä ovat keskeisiä toimijoita sekä tilaajia maaseudun kuljetuksissa.

Helsingissä, 25.10.2016

Markus Lassheikki
Kehitysjohtaja